

Het inzetten van middelen voor de doelgroep vso/pro

Aanleiding

Door de komst van de Participatiewet en daarmee de instroom van vso/pro/entree schoolverlaters en voortijdige schoolverlaters (vsv-ers) is de doelgroep niet-uitkeringsgerechtigden (nuggers) veranderd. Het gaat bij nuggers steeds vaker om kwetsbare jongeren die structuur en begeleiding nodig hebben bij arbeidsparticipatie en het ontwikkelen van zelfredzaamheid. Op het moment dat deze doelgroep de school (voortijdig) verlaat, woont men vaak nog bij ouders of verzorger en komt om die reden niet voor een (volledige) uitkering in aanmerking.

De Participatiewet biedt mogelijkheden aan nuggers die over arbeidsvermogen beschikken maar niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen om gebruik te maken van het instrument loonkostensubsidie (LKS). Echter zijn er maar heel beperkt middelen aan het macrobudget toegevoegd voor deze doelgroep. Het is aan gemeenten om te besluiten hoeveel van het beschikbare budget voor de uitvoering van de Participatiewet ze willen inzetten voor de doelgroep nuggers en daarmee dus ook voor de doelgroep vso/pro.

In het verleden heeft het bestuur van Senzer het besluit genomen om nuggers enkel een basis dienstverlening aan te bieden maar een uitzondering te maken voor de doelgroep vso/pro/entree schoolverlaters en vsv-ers. Deze doelgroep krijgt ondanks het ontbreken van voldoende financiering vanuit het rijk, toch een IBA baan aangeboden. Hier is destijds voor gekozen omdat het voor deze groep schoolverlaters van enorm groot belang is dat na hun schoolperiode de weg naar werk direct aansluit. De meeste personen uit deze doelgroep worden namelijk onvoldoende in staat geacht om zelfstandig de weg naar werk te vinden. Door werk aan te laten sluiten op de schoolperiode wordt toekomstige instroom in de uitkering tegengegaan en ook het algemeen maatschappelijk belang gediend. Werkloos thuiszitten betekent voor deze jongeren dat de kans op het afglijden naar onwenselijke activiteiten op de loer ligt, die vaak gepaard gaan met veel maatschappelijke (immateriële) schade en kosten.

Tot op heden was het mogelijk om de kosten van het aanbieden van IBA banen aan deze doelgroep te dekken vanuit de eigen exploitatie. Echter moeten we op dit moment constateren dat voor de arbeidsmarktregio Helmond-de Peel, de door het Rijk ter beschikking gestelde BUIG-middelen vanaf 2019 – de korting van 4,9 miljoen t.o.v. de eerdere afgegeven middelen - niet toereikend zijn, om alle werkzoekenden met een indicatie banenafpraak middels loonkostensubsidie te plaatsen bij (reguliere) werkgevers.

Met het aflopen van arbeidscontracten voor bepaalde tijd (maximale periode 23 maanden) voor personen uit deze doelgroep en het tekort op de BUIG middelen vanaf 2019 is heroverweging van eerdere besluiten mogelijk aan de orde.

Eerdere besluitvorming Senzer betreffende inzet middelen voor doelgroep vso/pro

- 2015: om de plaatsingen van vso/pro/entree schoolverlaters en vsv-ers mogelijk te maken hebben de gemeenten binnen de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel in 2015 besloten om incidentele middelen beschikbaar te stellen ten behoeve van de eerste periode van 23 maanden. 23 Maanden is de maximale periode waaraan iemand een tijdelijk arbeidscontract mag worden geboden volgens de Wet Werk en Zekerheid.

- Maart 2017: vooralsnog de tijdelijke dienstverbanden betreffende nuggers in de Direct Werk B.V. na 23 maanden te laten eindigen en tevens een werkgroep in het leven te roepen die deze casus nader onderzoekt.
- Ondernemingsplan 2018:
 - o Aan overige nuggers, wordt in het kader van toeleiding naar arbeid, alleen een basis dienstverlening aangeboden;
 - o Senzer financiert de LKS van de doelgroep vso/pro/entree schoolverlaters en vsv-ers zowel tijdens de 23 maanden waarin sprake is van een tijdelijk contract als in de daarop volgende periode van een contract voor onbepaalde tijd. Volgens de gemeenten moet de bekostiging ten aanzien van de financiering van de loonkostensubsidie vanuit de BUIG-middelen plaatsvinden. Hiermee wordt de financieringsproblematiek richting het rijk zichtbaar gemaakt;
 - o Senzer verzoekt de gemeenten structurele middelen beschikbaar te stellen voor de loonkostensubsidie voor vso/pro/entree schoolverlaters en vsv-ers. Daarnaast geeft Senzer nadrukkelijk aan dat er een structurele belasting komt op de BUIG-middelen die niet zijn voorzien. De reeds ontoereikende BUIG-middelen zullen structureel extra negatief belast worden. Senzer acht dit onverantwoord.

Huidige stand van zaken

Aantal plaatsing

In 2016 is Senzer gestart met het plaatsen van vso/pro/entree schoolverlaters en vsv-ers bij werkgevers met loonkostensubsidie. Op dit moment¹ zijn er 111 vso/pro/entree schoolverlaters geplaatst bij werkgevers met loonkostensubsidie. De verwachting is dat dit ultimo 2018 125 schoolverlaters zullen zijn (100 fte). Tot op heden heeft Senzer voor alle personen uit de doelgroep - wanneer passend- de LKS en begeleidingsvergoeding kunnen financieren.

	2016	2017	27-11-2018	Prognose ultimo 2018
Stand vso/pro/entree schoolverlaters ultimo jaar 31-12 in fte	14,6	60,55	90,38	100
Stand vso/pro/entree schoolverlaters ultimo 31-12 in personen	17	77	111	125

Aflopen arbeidscontracten bepaalde tijd

Op dit moment hebben 7 personen uit de doelgroep vso/pro binnen Senzer Direct Werk B.V. een arbeidscontract voor onbepaalde tijd. Voor 15 personen loopt in 2019 het contract voor bepaalde tijd af (maximale periode 23 maanden). Bij voorzetting van het dienstverband kan enkel een dienstverband voor onbepaalde tijd worden gegeven. Voor personen uit de doelgroep vso/pro die werken bij externe werkgevers, is deze informatie op dit moment niet beschikbaar.

Wanneer de loonkostensubsidie zou wegvallen levert dit voor de werkgever een ontslaggrond om bedrijfseconomische redenen.

¹ 27-11-2018

Financiering IBA banen doelgroep vso/pro

Vanuit de Participatiewet kan Senzer de volgende middelen inzetten voor de doelgroep vso/pro:

- Middelen voor loonkostensubsidie, onderdeel van de gebundelde uitkering Participatiewet (BUIG);
 - De Participatiewet bepaalt dat de gemiste arbeidsprestatie door middel van een loonkostensubsidie aan de werkgever kan worden gecompenseerd. Deze LKS kan de gemeente financieren uit de BUIG.
- Middelen voor begeleidingsvergoeding, uit de integratie uitkering sociaal domein (vroegere participatiebudget).

Kosten IBA baan vso/pro

In onderstaande tabel zijn de kosten weergegeven voor 1fte gesubsidieerde plaatsing vso/pro:

	2019	2020	2021	2022
Kosten IBA baan 1 fte	€ 13.313	€ 13.415	€ 13.562	€ 13.711
Loonkostensubsidies(BUIG) 50%	€ 9.713	€ 9.815	€ 9.962	€ 10.111
Vergoeding begeleidingskosten	€ 3.600	€ 3.600	€ 3.600	€ 3.600

Knelpunten financiering IBA banen vso/pro

- Knelpunten financiering LKS uit BUIG-middelen:
 - Er zijn maar heel beperkt middelen aan het macrobudget toegevoegd voor nuggers². Tot op heden was het mogelijk om de kosten van het aanbieden van IBA banen aan de doelgroep vso/pro te dekken uit de eigen exploitatie. Echter zijn voor de arbeidsmarktregio Helmond-de Peel, de door het Rijk ter beschikking gestelde BUIG-middelen vanaf 2019 niet toereikend, om alle werkzoekenden met een indicatie banenafpraak middels loonkostensubsidie te plaatsen bij (reguliere) werkgevers. Bij een tekort op de BUIG komt een gemeente wellicht in aanmerking voor de vangnetregeling.
 - Een hoger aantal loonkostensubsidietrajecten leidt niet tot meer BUIG-middelen. Op landelijk niveau wordt voor het bepalen van het landelijke BUIG-budget gekeken naar het landelijke aantal gerealiseerde loonkostensubsidietrajecten. Elke gemeente ontvangt een deel van dit landelijke BUIG-budget. In het objectieve verdeelmodel van dit budget is nog geen variabele opgenomen die het aantal gerealiseerde loonkostensubsidietrajecten weerspiegelt. Aangezien het budget voor de gemeenten (voor een deel) op basis van het objectief verdeelmodel verdeeld wordt, heeft dit slechts een klein, indirect effect op het budget van een gemeente. Dit is een bekend probleem. De staatssecretaris is een verkenning gestart waarin – binnen de huidige budgettaire kaders – wordt gezien in hoeverre de verdeling van de

² Er zijn middelen aan het inkomensdeel toegevoegd voor het betalen van loonkostensubsidies aan niet-uitkeringsgerechtigden. Daarbij is uitgegaan van 1,5 duizend personen die gemiddeld een loonkostensubsidie ontvangen van € 12.000. Het budgettaire effect voor deze doelgroep komt uit op circa € 18 miljoen. Bron: Factsheet Financiële effecten van loonkostensubsidie, Divosa januari 2015. Voor de arbeidsmarktregio Helmond-de Peel komt dit neer op middelen voor 15 niet-uitkeringsgerechtigden.

middelen voor loonkostensubsidie meer gebaseerd kan worden op de realisatie van loonkostensubsidie. Echter biedt dit op dit moment nog geen oplossing.

- o Een nigger ontvangt geen uitkering. Bij plaatsing met LKS vindt er dus geen besparing plaats op de BUIG. Het plaatsen van niggers draagt niet bij aan schadelastbeperking voor de BUIG. Wel wordt door het aanbieden van IBA banen aan de doelgroep vso/pro toekomstige instroom in de uitkering (en dus belasting van de BUIG) tegengegaan.

3 mogelijke scenario's inzet middelen doelgroep vso/pro

De verwachting is dat ultimo 2018, Senzer de loonkostensubsidie en begeleidingsvergoeding financiert voor 125 schoolverlaters (100fte). Met het aflopen van arbeidscontracten voor bepaalde tijd voor deze doelgroep en het tekort op de BUIG-middelen vanaf 2019 is de vraag hoe nu verder te gaan.

Er zijn 3 mogelijke scenario's:

- *Scenario 1:* Senzer besluit geen middelen meer in te zetten ter financiering van IBA banen voor de doelgroep vso/pro. In het kader van toeleiding naar arbeid wordt enkel een basis dienstverlening aangeboden. Alleen in uitzonderlijke gevallen kan het MT besluiten het instrument loonkostensubsidie in te zetten voor deze doelgroep. Dit houdt in dat er geen nieuwe gesubsidieerde dienstverbanden worden aangegaan en dat de lopende arbeidscontracten voor bepaalde tijd niet meer worden verlengd.
- *Scenario 2:* Senzer besluit om het aantal fte vso/pro/entree schoolverlaters en vsv-ers met een IBA baan niet te laten groeien en houdt de huidige situatie in stand. Enkel vervanging van uitstroom. Het aantal fte blijft 100. Gemeenten moeten additioneel middelen beschikbaar stellen om deze kosten te kunnen dekken.
- *Scenario 3:* Senzer stelt geen maximum aan de groei. Op basis van voorgaande jaren is de verwachting dat er financiering zou moeten moet zijn voor een groei van 35fte per jaar. Dit resulteert ultimo 2022 in 240 fte. De gemeenten moeten additioneel middelen beschikbaar stellen om deze kosten te kunnen dekken.

De financiële consequenties van scenario 2 en 3 worden hieronder weergegeven.

	Scenario 2	Scenario 3
	0 fte groei p/j	35fte groei p/j
2019	€ 1.331.255	€ 1.564.225
Loonkostensubsidies(BUIG)	€ 971.255	€ 1.141.225
Vergoeding begeleidingskosten	€ 360.000	€ 423.000
2020	€ 1.341.453	€ 2.045.716
Loonkostensubsidies(BUIG)	€ 981.453	€ 1.496.716
Vergoeding begeleidingskosten	€ 360.000	€ 549.000
2021	€ 1.356.175	€ 2.542.828
Loonkostensubsidies(BUIG)	€ 996.175	€ 1.867.828
Vergoeding begeleidingskosten	€ 360.000	€ 675.000
2022	€ 1.371.119	€ 3.050.739
Loonkostensubsidies(BUIG)	€ 1.011.119	€ 2.249.739
Vergoeding begeleidingskosten	€ 360.000	€ 801.000